

Ласкаеха речите, милваха, люлееха мечтата за нови рудници, разкопки, за нови дивиденди.

И, опиянен от виното и блесъкът на бъдащите неизмерими златни и неразкопани планини, стана президентът и с кротък глас каза:

„Хуманността е все пак наш девиз. Ние не забравяме и за работниците, изтощените роби на подземията. И в тоя светъл ден ние ще дадем пенсия за старост на всеки един, който доживее и достигне до шейсет години“.

Като гръм се разнесоха и извиха бурни аплодисменти. Затрепера борсата, зареваха куполите, разбиха се стъклата.

На върха се раздадоха салюти в чест на капитала. От жалост, от неизказана доброта се задущаваше борсата...

И изведнъж от дълбочините на земята, из подземните галерии към светлите висоти, към борсовите салони, като черно видение, като призрак се издигна рудокопач.

Полюлеите сякаш едва, едва замигаха. Настъпи тревога. И за минута замря богатото пируващо тържество в залата... Но президента се съвзе.

— Ти носиш нам привет? Благодарност от трудовата класа?...

— Да... изхриптя рудокопачът, но речта му се пресече. Той само погледна. Очите гледаха с отдавна угаснал огън. С тежко олово бяха налени зениците... Из хлътналите орбити десетилетия, векове на угнетения гледаха на създадения с цената на поруганията и униженията свят.

Очите бяха гноясали, гной се лееше по изчерненото от въглища лице. Трепераха краката му. А отгоре му растеше, душеше го и натискаше, затягаше до смърт, теглеше към гроба — тежка като земна руда — гърбица.

Рудокопачът потърси опора. Хвана се с костеливите си ръце за перилата, за другарката си — тояга, но не се удържа — залюля се.

С последна въздишка той прокълна света, потърси с изстинал поглед ефтин гроб и грохна върху пригответеното възглаве — спечеления с цената на живота чувал — възглавница.

В предсмъртни гърчения той едва простена: „Аз съм едва четиридесет годишен“.

По знак на диригента оркестра понече да засвири за да заглуши последният стон, но скъсаха се струните и в ридание се извиха погребални акорди из салона.

Едва, едва се поколебаха и понижиха дивидентите на борсата.

Но президента отново се съвзе: „Господа, към закона аз внасям поправка. Предлагам пенсията да бъде от петдесет и пет години!“

И тогава затрепераха с подземен зъл ропот потиснатите от борсата черни, пропити с прах милиони.

В подземните галерии се разнесоха свирки, звън от разкъсани вериги се поиде и ведно с гордата и надменна борса се сринаха, сгромолясаха се надолу, разбиха се на прах игривите и безгрижни огньовете...